

Česko-americký přehled.

NEJSTARŠÍ ČESKO-AMERICKÁ OCHOVNICE MŔTVA.

Pani Kateřina Tomášková, jež účinkovala při prvním českém divadelním představení v Chicagu, zemřela v Cary, ve věku jedenasedmdesáti let.

Z výtletního městečka na řece Fox přichází zpráva, která rozesmoutní a rozteskní mnohého starého osadníka. Pí. Kat. Tomášková, která v začátcích českého Chicaga účastnila se činně národního ruchu a která pod svým dívčím jménem Dvořáková dne 22. února 1863 první ze všech českých ochotnic vystoupila na jevišti ve veselohře 'Pan Strýček', první české divadelní představení, které bylo v Chicagu dáváno, ukončila ve svém domově v Cary svoji životní pouť.

Pani Tomášková narodila se ve Vyhnanově u Králové Hradce a do Ameriky přijela roku 1856 jako 14-letá dívka se svými rodiči. Otec její Karel Dvořák zakoupil ve Spring Lake, 4 míle východně od Algonquinu farmu. Pí. Tomášková vrátila se za nějaký čas do Chicaga a již jako dívka zajmala se o národní život. Když rozhodnuto bylo hrát české divadlo, byla jednou z nejnaděnějších pracovnic, spolu s p. Bedřichem Klímentem, kteří dva pionýři jediní z účinkujících na prvním představení, dočkali se loňského padesátiletého výročí.

V Chicagu seznámila se bývalá sl. Dvořáková s p. Františkem Tomáškem, jedním z prvních českých osadníků v Chicagu a později se zaň provdala. Pan Tomášek byl zručným kotlářem, ale při práci přišel o jedno oko a zařídil si grocerií obchod na DeKoven ul. mezi Jefferson a Desplaines ul. Před velkým ohněm odstěhovali se Tomáškové do Algonquinu a později do Cary, kde koupili farmu a zařídili si pak střížní obchod. Před léty pí. Tomášková ovdověla a před 4 léty zemřela jí nejstarší dcera pí. Anna Smithová. Na živu jsou tyto děti: Jan, který jest konduktorem na dráze Chicago & Northwestern. Josef, jenž jest zaměstnán u chiečácké zdravotní rady jako inspektor nad mlékaři a bydlí se svou rodinou v Crystal Lake, Ill. Deera Marie, provdaná Meinerová v Cary. Jinou dcera pí. Tomáškové, slečna Antoinetta, která je učitelkou, zná každý v okolí Cary, Crystal Lake a jiných osad okolních. Po mnoho let vyučovala na venkovské škole mezi Cary a Crystal Lake. Statná a zdravá učitelka — pravý to opak chiečáckých — chodí každého dne pěšky do školy i ze školy, vzdálenost to šesti mil. Syn František jest po 20 letech prodávčem u velkoobchodní firmy W. M. Hoyt Co. a v neděli řídí divadlo v Cary. Nejmladší dcera, sl. Helena, vede domácnost.

V Chicagu žije sestra pí. Tomáškové pí. Josefina Kučerová na Lincolnu 12. ul. Známý a oblíbený farmer, pan Jan Dvořák ve Spring Lake jest bratrem pí. Tomáškové.

Čest budíž památce této rázovité Česko-američanky!

V pondělí min. týdne porota Akademie krásných umění ve Filadelfii, Pa., přiklala cenu \$100 z nadace Edmunda Stewardsona clelandskému krajanu p. Franku L. Jirouhovi, který skončil tam studia sochařství prvního ročníku s výtletným prospěchem. Odměna byla mu přikrána jeduohlasně, protože je nejnadanějším z 15 studentů v onom ročníku. Vyznamenaný krajan je znám nejen ve svém rodném městě Clelandu, nýbrž po celém Soustátí. Byla mu svěřena štukatérská práce na budovách na výstavě v San Francisku.

Krajan T. L. Volence též v Omaze jako (doktor) známý, asistuje v Kansas City. Krajan Jos. Havráněk v Chicagu, v čísle 1440 záp. 18. ulice bydlící, dostal z Kansas City od pohrobka Rud. Neuhauera zprávu, že tam zemřel krajan T. L. Volence. Havráněk je krajanem Volenceovým a prav-

děpodobně ze pohrobků ve Volenceových zápiskách nalezl jeho adresu. Zemřelý Volence býval před léty usazen v Texasu. Jedním z Chiečanů, který Volence velmi dobře znal a delší dobu se s ním stýkal, jest dr. V. Anýž. Dr. Anýž dlel několik roků v Texasu v San Antonio a Seeley a Volence měl u něho téměř stálé zaměstnání. Volence byl medic a s nemocnými velmi dobře zacházel. Nějakou dobu byl ošetřovatelem v nemocnici v San Antonio, ale nebyl tam dlouho. Při nejbližší změně administrace byl propuštěn. Pak pracoval v některých krémech, byl též jakýmsi dohlížitelem na Musilových pozemcích a na konec přesídlil se do Kansas City. Volence zažil dobrou i špatnou dobu. Mnohdy, pokud dlel v Texasu, dařovalo se mu velmi špatně. Jinak ale byl to muž dobrý, vzdělaný, zasluhující lepší existenci, než mu osud připravil. Volence byl rozen v Račicích na Časlavsku před 36 lety a zanechává po sobě dva bratry, z nichž jeden je rozvážeem piva u Garden City pivovaru. Zemřelý byl svobodan a zanechal po sobě pojištění na \$1000.

Min. středu sděluje se z Jersey City, N. Y., že appelační soud ve státu New Jersey potvrdil rozsudek nižší instance, před nímž byl krajan Josef Kyselka uznán vinným vraždy, spáchané dne 4. července 1910 v Hoboken, N. Y. Je to těžká rána pro celou řadu Kyselkových přátel a lidí, kteří jsou přesvědčeni, že neohý krajan trpí ve vězení nevinně. Kyselka nespokojí se s tímto rozhodnutím a prostřednictvím svého obhájce Alexandra Simpsona obrátil se k omilostňovací radě státní v naději, že bude krutý jeho ortel změněn. Z toho ohledu shánějí se podpisy na petice a jest naděje, že ji podepíše každý krajan, kterémuž žádost taková do rukou přijde.

Nestěti a nehody krajanů: V min. týdně když v Chicagu manželka Johna Dvorského odcházela z bytu v čísle 1811 záp. 17. ul., zamkla dveře bytu, v němž zůstaly o samotě tři jejich malé děti. Děti nejspíše za nepřítomnosti matky hrály si se sirkami a tak zavinily oheň. Ježto dveře byly zamčeny, byly by bidně zahynuly uhořením nebo zadušením, ale v sousedství bydlící p. Tomáš Vonásek zpozoroval, v jakém nebezpečí se děti nalézají, vyrazil dveře bytu a děti vynešl pod míre nebe. — V min. týdně, když 7letý chlapec Jan Husák, jehož rodiče bydlí v čís. 2918 Fowler Court, v Clevelandě, O., chtěl se svěsti na voze trakčního vlaku, kterýž zem odvázel, vyskočil na první káru, spadl však a pravíci dostal se pod kola i kar následujících. Nahodile namanuší se Dr. Wm. Patterson, z č. 1896 záp. 65., dopravil dítě do nemocnice, kde shledáno, že nutno pravici nešťastného chlapce amputovati. Dítě vzpamatovalo se teprv z mrákot, když bylo bez ruky. — V Clevelandě, O., v min. týdně jednoho rána přepaden byl na staré Broadway slovenský dělník Ondřej Jaroš, 2289 Broadway a těžce pobodán. Jarošovo bezvládné tělo nalezl pol. Froehlich, který poslal jej do Charity nemocnice. Raněný má dvě hluboké rány dýkou v zádech a jednu u srdce, tak že stav jeho zdá se být beznadějný.

Úmrtí krajanů: V Clevelandě ve čtvrtek m. t. zemřela pí. Antonie Koehová, v stáří 47 let, po operaci. Byla velmi známá Češka v kruzích spolkových. Zemřela pocházela z Bud u Miroslav a dlela v Americe 44 léta. — Dále v Clevelandě zemřel 65letý Jan Souhrada, kterýž pocházel z Čech, z Trávné v okraju píseckém, a dlel zde, v Americe po 40 roků. — V New Yorku předmin. neděli odpoledne po krátké nemoci zemřel krajan Josef Fisher ve věku 55 let. Narodil se v Nové Kdýni a do Ameriky přijel před 26 lety. — V sobotu před tím v New Yorku náhle zemřel krajan Josef Hynčík ve věku 42 let. Narodil se v Hluboké u Nové Kdýně v kraji píseckém a do Ameriky přijel před 16 lety. — V sobotu, dne 21. března, v New Yorku zemřel po dlouhé, trapné nemoci krajan Vilém Bureš, ve stáří 39

roků. Zemřelý narodil se v Strakoněci, v Čechách a v Americe dlel 36 roků. — V Chicagu mezi jinými během min. týdne zemřeli: Po dlouhé a trapné nemoci ve stáří 45 roků zemřela v úterý, dne 24. března, paní Anna Suchomelová, roz. Dolejšová, a nad předčasným odchodem jejím zůstali pozostalý manžel, dívky a řada ostatních přátel zde i v Čechách, odkudž z Velice, kraj Budějovice do Ameriky přijela před 22 roky. — Po nemoci krátké, však trapné odvolán byl ze života milovaný manžel a otec, Karel Matoušek v úterý, dne 24. března v 8 hodin večer ve stáří 52-roků. Zemřelý narozen byl v Kučeře, kraj Písek v Čechách a v Americe dlel 32 roků.

Černá kronika v kruzích krajaných: V pondělí m. t. krajan Anton Hlaváč, bydlící v č. 617 Montford ave., Baltimore, Md., ve stáří 41 roků, v návalu choromyslnosti zavraždil svoji manželku Marii a potom sebe, použij k tomu britvý co nástroje. Hlaváč bydlil již v Americe pětadvacet roků a měl 7 dětí. — V pondělí m. t. těžce postřelil se Jan Homolka, bydlící v čísle 1339 záp. Madison ul., Chicago. Mladý, teprve 21 rok starý, krajan vypálil si ránu z revolveru do levého spánku a způsobil si zranění, ježmuž za 20 minut po svém přjezdě do okresní nemocnice, kam byl dopraven podleh. Homolka přijel do Spoj. Států od Písku a sice z Litohovic v Čechách, kde dosud žijí rodiče jeho František a Marie, se svým bratrem před třemi roky jako vyučený provazník. — Otravou násilně život svůj v New Yorku v min. týdně ukončil krajan Jan Kučera, čís. 307 vých. 73. ul. Když dívky jeho navrátily se ze školy, nalezly byt zamčený a proto se obrátily na bratrance jeho, aby jim pomohl otevřít. To se také stalo, ale když byl byt otevřen, naskytl se vstoupivším příšerné divadlo. Na zemi leželo tělo, v němž seznan pan Kučera, ale těž byl již mrtve: vše pak nasvědčovalo, že spáchan zde byl zoufalý čin. Přivolaná policie prohlásila, že se jedná o otravu a převzala mrtvoly pod svůj dohled. Krajan Kučera byl asi 50 roků star a otcem pěti dětí, z nichž nejstarší jest 18letá dcera a nejmladší čítá čtyři roky. Rozen byl ve Vodňanech a v Americe dlel 22 roky.

V Needah, Wis., potkalo rodinu krejčího Fr. Klímta hrozná neštěstí. Destiletá dcera utrpěla tak děsné popáleniny, že za krátko zemřela. Krajan Klímt jest stihán těžkými ranami osudu, manželka jeho leží dlouhou nemocí připoutána na lůžko a on sám byl před časem nebezpečně na hlavě poraněn.

ČESKÁ AMERIKA.

Ve světle třináctého vládního censu Spojených Států.

(Upraveno Č. A. T. K.)

Chicago, 20. března.

V těchto dnech vydána byla censovní úřadovnou departmentu obchodu ve Washingtonu podrobná zpráva, týkající se výhradně národnosti obyvatel Spojených Států, kteří buď sami se do země přistěhovali, nebo zde z přistěhovalých rodičů zrozeni byli. Rubrika národnosti čili mateřského jazyka zavedena byla do censu Spojených Států poprvé při posledním censu r. 1910, jehož výsledky jsou tu uvedeny. Jednu z hlavních pracovníků o zavedení rubriky, které děkujeme za níže uvedené zajímavé výsledky, byl člen kongresu Spoj. Států, p. Adolf J. Sabath a jakmile byla rubrika ta zjištěna, zahájila Česko-Americká Tisková Kancelář ve všech česko-amerických časopisech uslovnou akci, kterou byli krajané američtí poučováni o censu a o způsobu, jak listiny vyplňovati a vybízení, by se jako Čechové při censu hlásili. Akce ta trvala celýž jest týdně a z výsledků, kterýž přechází včera odevčávání, dá se souditi, že nebyla vedena nadarmo.

Mnohá z údajů níže uvedených byly publikovány již dříve téměř ve všech česko-amerických časopisech, ale zpráva právě vyšlá

podává poprvé podrobný přehled jinonárodního (neamerického) obyvatelstva po státech, velkých městech atd.

Číslice censu neudávají zajisté plný počet česko-moravského a jiného slovanského obyvatelstva, ale jsou, díky národnostní rubrice, prvníu úředním dosvědčením o naší početní síle, které aspoň částečně odpovídá pravdě. Dosaďvní číslice zahrnují pouze obyvatel přistěhovalé a kryté tak neurčitými pojmy, jako 'Poland', 'Bohemia' byly od pravdy příliš daleko. Tak ku příkladu minulý census z r. 1900 udal počet Čechů ve Spojených Státech na 157,000, kdežto dle odhadu znalců české Ameriky bylo zde nejméně půl millionu. Při posledním censu byli k dobru české národnosti započítáni i obyvatelé narození zde z českých rodičů a skok od výsledku předěšlého censu k poslednímu jest přímo obrovský. Census z r. 1910 vykazuje již 539,392 Čechů (Bohemians and Moravians), z nichž 228,739 jest přistěhovalých a 310,654 zde z českých rodičů (nebo jednoho českého a druhého zde narozeného) zrozených. U všech ostatních Slovanů převyšuje počet přistěhovalých číseli zde rozených, jediní Čechové zapustili kořeny tak hluboko do americké půdy. Niemeně našlo se jich 310,654 zde rozených, kteří se při censu přihlásili k české národnosti. Není pochyby, že značné procento zde rozených uniklo přes všechnu námahu Česko-Americké Tiskové Kanceláře rubrice české národnosti. Našli se případy, kde nevědomý a nesvědčomý censor sám radil k zapisání se do rubriky jiné. Někteří krajané, postrádající národního uvědomění, nedbali na to, aby přesně udali původ svých rodičů a zapadli do rubriky americké. Tím dá se vysvětliti rozdíl mezi číslicí censovní a posledními odhady, které se staví u tří čtvrti millionu.

Jest mnohem hůře bylo se Slováky, (jichž počet v některých položkách uvádíme), kterých nápočet census pouze 284,444 všech dohromady, ačkoliv ani číselice dvojnásobná by ještě skutečnosť plně nevystihovala. Jisté že číslice Mařarů, vykazujející 320,893, děkuje z dobré polovice za svoji tučnost nedostatku podobné umědomovací akce, jaká byla provedena mezi Čechy.

Slovanů dle censu jest v Americe s Litviny a Lytoši (jež census v úhrnech těchto počítá), 3,240,467, z nichž 1,831,666 jest přistěhovalých, 1,408,801 zde rozených. Dle národnosti rozdělení jsou takto:

- Poláků 1,707,640, Čechů 539,392, Slováků 284,444, Litvinců 211,235, Slovinců 183,431, Rusinů 95,137, Chorvatů 93,036, Rusinů 35,359, Srbů 26,752, Bulharů 19,380, Dalmatinců 5,505, Černohorců 3,961, nerozstředěných Slovanů 35,193.

Z těchto posledních zajisté veliká většina připadá na Slováky, kteří bývají často zvaní prostě Slavs stejně jako Slované.

V řadě všech přistěhovalých národností zaujímají Čechové místo deváté. Prvními jsou Angličané (s Iry, Skoty a Walesany) s počtem 10,037,420. Na druhém místě jsou Němci, jichž je dle censu v Soustátí 8,817,271. Na třetím místě Italové počtem 2,151,422, na čtvrtém Poláci 1,707,640, na pátém Židé 1,676,762, na šestém Švédové 1,445,869, na sedmém Francouzi 1,357,169, na osmém Norové 1,009,854, na devátém Čechové 539,392, na desátém Španělé, na jedenáctém Jánové, dvanáctém Holanďané.

V jednotlivých státech usazení jsou Čechové a Slováci tímto poodem:

- Illinois, Čechů 125,225, Slováků 20,910; Nebraska, Čechů 50,680, Slováků 143; Ohio, Čechů 50,004, Slováků 33,102; New York, Čechů 47,400, Slováků 22,847; Wisconsin, Čechů 45,336, Slováků 4,808; Texas, Čechů 41,080, Slováků 320; Minnesota, Čechů 33,247, Slováků 2,740; Iowa, Čechů 32,050, Slováků 1,223; Pennsylvania, Čechů 13,943, Slováků 141,637; Missouri, Čechů 13,929, Slováků 1,811; Kansas, Čechů 11,

Několik slov na vysvětlenou novým odběratelům.

Tisíce farmářů středozápadu, právě tak jako tisíce obyvatel ve městech jest již spřáteleno s C. Hafer Lumber Company a jsou více než spokojeni s jakostí zboží, prodávaného touto firmou. Ti, kteří s námi dosud nejsou seznámeni, přehlédli známost, která jest velmi prospěšná a uspokojivá. Můžete pokračovati ještě v přehlížení známosti toho druhu? — Jistě že nikoli — zvláště ne tehdy, jestliže chcete zboží větší jakosti za svůj dollar, než jste měli kdy před tím. Seznamte se s touto firmou nyní. Když jednou poznáte, jakou máme jakost a cenu, nikdy této známosti nezanecháte.

C. Hafer Lumber Co. Council Bluffs, Iowa.

- 603, Slováků 597; Michigan, Čechů 10,130, Slováků 2,893; Jižní Dakota, Čechů 9,943, Slováků 162; Maryland, Čechů 9,100, Slováků 673; Sev. Dakota, Čechů 7,287, Slováků 125; New Jersey, Čechů 6,656, Slováků 23,505; Oklahoma, Čechů 5,633; California, Čechů 2,903; Massachusetts, Čechů 3,010; Washington, Čechů 2,984; Colorado, Čechů 2,903; Connecticut, Čechů 3,010; Indiana, Čechů 2,126; Oregon, Čechů 1,709; Montana, Čechů 1,653; Virginia, Čechů 1,059; Arkansas, Čechů 778; Wyoming, Čechů 671; Idaho, Čechů 663; West Virginia, Čechů 535; Rhode Island, Čechů 346; Kentucky, Čechů 305; Utah, Čechů 268; Alabama, Čechů 184; Tennessee, Čechů 176; New Mexico, Čechů 175; Louisiana, Čechů 173; City of Washington 135; Georgia 127; Delaware, Čechů 121; Arizona 97; Florida, Čechů 92; Nevada, Čechů 84; So. Carolina 71; Mississippi 61; New Hampshire, Čechů 44, Maine Čechů 41; Vermont, Čechů 39; South Carolina, Čechů 16.

Milwaukee 6,370; Omaha 5,414; St. Paul 4,140; Pittsburg 3,453; Detroit 2,641; Philadelphia 1,652; Minneapolis 1,649; Newark 1,150; San Francisco 960; Los Angeles 564.

Seznam amerických měst se silnými českými koloniemi neby by úplný, kdybychom neuvedli několik měst, jichž obyvatelů nedosahuje 100,000, kde však čes. kolonie přesahují 1,000 hlav. Nemáme po ruce censovních čísel a proto podáme nejpravděpodobnější odhady: Cedar Rapids 11,500; South Omaha 3,000; Racine 2,500; La Crosse 2,000.

Pěkně zařízený HOSTINEC

— vlastní — Frank Semerád 16. a William ulice, Omaha, Nebr. Výtletný Motázv lékař, jakos i pravé importované pilsenské stálo na šepu. Korbolova vína a nejlepší lihoviny prodává i ve velkém. — Chutný zákusek stálo při ruce.

Severovy TAB-LAX { Projímavé cukrovinky } { Rychlé v účinku } { Pro děti i pro dospělé } Cena 10 a 25c

Kožní vyrážky

jako svrab, osutina, sláný tok, kopřivka, chrásky a takové svědivé vyrážky kožní, volají po nějakém místním prostředku. Zkuste

Severovu masť proti kožním nemocem

(Severa's Skin Ointment) a poznáte, jak dobré jsou její účinky. Cena 50 centů.

Potřebujete-li lék, žádejte Severův a hleďte, abyste vždy dostali jen Severovy Léky. Neberte nic na místo nich. Nemá-li je váš lékárník v zásobě, objednejte přímo od nás

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

BALTIMORE - BREMEN

Velké, moderní, dvoukřídlové jednokajutové parníky. Pohodlí bez přepychu. Všechny kajuty uprostřed lodi. Naprostá bezpečnost. Bezděratová telegrafia. Lahodná jídla. Podmořské signály.

Příměřené ceny: Druhá kajuta \$57.00 Třetí kajuta \$35.00 Pouze na "Rhein", "Main" a "Neckar". Mezispalubí \$33.00

Když jedete navštívit starý domov v Čechách, jeďte přes Baltimore. Když pošlíte pro své příbuzné neb přátely, by přijeli do Ameriky z Čech, kupte jim vyplacené listiny přes Baltimore. O úplné podrobnosti požádejte:

- A. SCHUMACHER & CO., General Agents, BALTIMORE, auch jejich zástupce v celých Spojených Státech. N. CLAUBENIUS & CO., General Western Agents, CHICAGO.